

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 12.2023

SOTE-TIETOARKKITEHTUURIN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 12.12.2023 KLO 13-15.00

KOKOUKSEN JÄSENET JA LÄSNÄOLIJAT

(x = paikalla, E=ei paikalla)

Sirpa Soini, THL x

Jukka Jokinen, THL. 1. varapj. x

Juha Mykkänen, THL. 2. varapj. x

Anna Väinälä, STM x

varajäsen: Riikka Vuokko E

Riitta Alkula, Digi- ja

väestötietovirasto E

varajäsen: Petri Tenhunen x

Saija Ylönen, Tilastokeskus x

varajäsen: Tommi Mäkivaara E

Petri Huovinen, Valvira E

varajäsen: Juha Wilén E

Joonas Tuominen, Fimea E

varajäsen: Harri Nurmi x

Tiina Varis, Kela tietopalvelut x

(paikalla 14.07 asti)

varajäsen: Kirsi Vainiemi x

Mari Peltola-Nykyri, Kela Kanta-

palvelut x

varajäsen: Mia Mustonen E

Timo Hakala, HUS Tietohallinto

E

varajäsen:

Mari Siimar, Varsinais-Suomen

hyvinvointialue x

varajäsen: Arho Virkki E

Hanna Menna, Hyvinvointiyhtiö

Hyvil Oy E

varajäsen: Marjo Orava x

Hanna Lehto, Helsingin

kaupunki, sosiaali- ja

terveysvirasto x

varajäsen: Mikko Viitanen E

Minna Kälviä, Etelä-Karjalan

hyvinvointialue x

varajäsen: Veli-Pekka Helvola E

Pirkko Kortekangas, UNA Oy x

varajäsen: Juha Rannanheimo x

Heikki Onnela, Apotti Oy E

varajäsen: Jyrki Soikkeli x

Elina Välikangas, DigiFinland x

Timo Kaskinen, HL7 Finland ry E

varajäsen: Jari Porrasmaa E

Martti Virtanen, Nordic Casemix

Centre E

varajäsen: Kristiina Kahur E

Saara Hassinen, Healthtech

Finland E

Tarja Kauppila, Sosiaalialan

osaamiskeskukset x

varajäsen: Petteri Heino E

Johanna Seppänen, Findata E

varajäsen: Peija Haaramo E

Heidi Anttila, THL

Hyvinvointivaikuttajat-osasto x

varajäsen: Reija Klemetti E

Pia Liljamo THL Tiedonvälittäjät-

osasto x

varajäsen: Jarmo Kärki E

Oona Pentala-Nikulainen, THL

Tiedonvälittäjät-osasto E

varajäsen: Satu Vuorio E

Merja Korajoki THL

Hyvinvointivaikuttajat-osasto x

Martti Arffman, THL E

Arto Vuori, Tiedonvälittäjät-

osasto, THL x

varajäsen: Toni Suutari x

Kutsutut ja pysyvät asiantuntijat:

Aleksi Yrttiaho, THL E

Niina Palm, THL x

varajäsen: Jaana Taina E

Heikki Virkkunen, THL E

Esittelijät:

Anna Hammis, THL x

Marketta Niemelä NHG x

Katja Antikainen, Kanta-Hämeen

HVA (puheenvuoro) x

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 12.2023

Koodistopalveluryhmä:

Virpi Kalliokuusi, THL x
Jan Magnusson, THL x
Päivö Niska, THL x
Hanna-Leena Saarela, THL E
Johanna Eerola, THL E
Sinikka Tarvonen-Schröder, THL

x

Muut osallistajat:

Henna Drewes,
Gofore Oy, sihteeri
x

1. Kokouksen avaus, pj. Sirpa Soini THL

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 13.00

Puheenjohtaja totesi läsnäolijat.

Muutoksia jäsenistöön: Uutena jäsenenä koodistopalvelussa on syyskuussa aloittanut ylilääkäri Sinikka Tarvonen-Schröder.

Asialista hyväksyttiin ilman muutoksia.

**2. Analyttiset tietomallit tiedolla johtamisen tukena; Jukka Jokinen THL, Anna Hammis THL
Katja Antikaisen puheenvuoro, Kanta-Hämeen Hyvinvointialue**

Alustus: [Analyttiset tietomallit tiedolla johtamisen tukena.pdf](#); [Henkilökeskeinen tietomalli.pdf](#)

Jukka Jokinen ja Anna Hammis kertoivat analyttisten tietomallien käytöstä tiedolla johtamisen tukena. Tarkoituksena on ensi keväänä järjestää työpaja aiheesta. Vaikuttavuus teemana toistuu useissa yhteyksissä ja mm. hallitusohjelmassa puhutaan palveluiden vaikuttavuuden lisäämisestä. Vaikuttavuus on kirjattu myös THL:n strategiaan.

THL:n tietoarkkitehti Anna Hammis kertoi dimensionaaleista tietomalleista. Faktoilla, eli tapahtumilla mitataan suureita kuten tapahtuman lukumäärää, summaa tai kustannusta dimensioittain. Faktoja voidaan tehdä rivitasolla tai valmiiksi aggregoituina esim. kuukausittaiselle tasolle. Kuutiot rakennetaan juuri faktojen kautta. Faktoja tehdään datoista, joita halutaan seurata pitkään - vuosia tai jopa vuosikymmeniä. Esimerkki dimensionaalisesta mallista löytyy tämän muistion liitteenä olevan esityksen sivulta 7.

Analytiikkamallit eivät yleensä ole aggregoituja eivätkä anonyymeja. Faktat halutaan yhdistää tiettyyn henkilöön ja aikajanalla seurataan asiakkaan hoitopolkua ja/tai käyntitapahtumia. Vapaatekstikenttää voidaan käyttää esimerkiksi syöpadiagnoosien tarkempien tietojen kirjaamiseen ja tiedot voidaan ns. louhia eli poimia tietokannasta. Esimerkki minimaalisesta analytiikkamallista on tämän muistion liitteenä olevan esityksen sivulla 9.

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 12.2023

OMOP (lyhenne englannin kielestä: *The Observational Medical Outcomes Partnership*) on kansainvälinen analytiikkamalli. OMOP:issa käytetään kansainvälisiä standardeja kuvaamaan käsitteitä ja yhteensä käytössä on 150 sanastoa. OMOP mahdollistaa federoidut analyysit maiden välillä. Aktiivinen kehitystyö sekä suuri analytiikka-aineistojen ja välineiden kirjasto ovat OMOPin etuja. Tästä analytiikkamallista puuttuu suunnitellut tapahtumat eli lähetteet. Lisäksi haasteena on se, että sanastojen kansainvälinen mappaus on työlästä ja toisaalta kaikki tieto ei sovi malliin sellaisenaan.

Tieto- ja vaikuttavuusjohtaja Katja Antikainen Kanta-Hämeen hyvinvointialueelta kertoi puheenvuorossaan henkilökeskeisestä tietomallista tietojohdamisen keskiössä.

Vaikuttavuus on hyvinvointipalveluiden kannalta yksi keskeisimmistä käsitteistä. Kanta-Hämeen hyvinvointialueella vaikuttavuus on voimakkaasti strategiassa. Vaikuttavuuden ja kustannusten seurantamalli on dynaaminen eli siihen voidaan tarvittaessa lisätä dataa. OMOP tietomalli toimii Kanta-Hämeessä runkona henkilökeskeiselle tietomallille.

Yhteenvedo tai päätökset:

Aiheeseen palataan myös uudelleen asetettavan ohjausryhmän toimikaudella. Ohjausryhmäjäsentä voidaan kontaktoida tuleviin tapahtumiin ja työpajoihin liittyen. Alustajat toivovat ohjausryhmäjäsenten kommentteja esitettyihin teeseihin ja aihepiiriin edistämiseen.

3. Kati-viitearkkitehtuuri (kotona asuminen); Heidi Anttila THL, Marketta Niemelä NHG

Alustus: [KATI-viitearkkitehtuuri 11.12.2023.pdf](#)

Marketta Niemelä, johtava konsultti Nordic Healthcare Groupilta, kertoi ohjausryhmälle KATI-viitearkkitehtuurista eli kotona asumista tukevista teknologioista ikäihmisille. Esityksessä keskityttiin tietoarkkitehtuurin näkökulmaan mutta käytiin läpi myös yleisesti viitearkkitehtuuria. KATI-viitearkkitehtuuri tehtiin vuoden 2023 kevään ja kesän aikana ja mukana oli asiantuntijoita useista oli organisaatioista, mm. VTT, THL ja STM.

Keskeisiä kohderyhmiä ovat ikääntyneet, omaiset sekä omahoitajat. Jatkossa olisi tavoituksenmukaista laajentaa arkkitehtuuri vammaisiin henkilöihin sekä muihin asiakasryhmiin kuten lapsiperheisiin. Tällä hetkellä ei kuitenkaan ole tietoa siitä, että arkkitehtuuria oltaisiin laajentamassa.

Kotiin tuotaviin palveluihin KATI-viitearkkitehtuuriissa sisältyy mm. kotihoito sekä turvapalvelu. Tämän muistion liitteenä olevan esityksen sivulla 4 on nämä eritelty tarkemmin. Kotiin tuotavien palveluiden toimijoita on paljon: sosiaali – ja terveystieteiden palveluiden antajat, teknologiapalveluiden tuottajat, digitukea tarjoavat ja hyvinvointia ja terveyttä edistävät toimijat sekä muita yhteistyötahoja. Esityksen sivulla 8 on toimijat esitelty tarkemmin.

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 12.2023

Asiakkaalla voi olla käytössä erilaisia järjestelmiä, jotka voivat olla hallinnassa etäkäytöllä. Erilaisia tietoja voidaan kerätä integraatiopalveluiden alustoille, josta ne voidaan siirtää virallisiin järjestelmiin mm. palvelunohjausjärjestelmiin hyvinvointialueelle. Tavoitteena on, että mahdollisimman suuri osa tiedoista siirtyisi käytettäviksi asiakkaan laitteisiin ja sovelluksiin.

KATI-viitearkkitehtuurin jatkotoimenpide-ehdotukset on esitelty tämän muistion liitteenä olevan esityksen sivulla 26.

Yhteenveto tai päätökset:

KATI-ohjelman loppuraportti on luettavissa täältä: <https://www.julkari.fi/handle/10024/147940>

KATI-toimintamalli: www.thl.fi/kati-malli

Moni mukana olleista toimijoista olisi toivonut kansallista koordinaatiota.

Koordinaatiomalliehdotuksesta voi lukea lisää täältä: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kotona-asumisen-teknologiat-ikaihmisille-ohjelma-kati-ikateknologian-kansallinen-koordinaatiomalli>

4. Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmän uuden toimikauden / asettamispäätöksen valmistelu, Juha Mykkänen, THL

Alustus: Uuden toimikauden ja asettamispäätöksen valmistelu.pdf

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmän uuden toimikauden valmistelua ja suunnittelua varten jäsenistölle lähetettiin lokakuussa 2023 Webropol-kysely koskien päättyvää toimikautta ja uuden toimikauden suunnittelua. Juha Mykkänen kävi läpi kyselystä esiin nousseita teemoja sekä kommentteja. Ohjausryhmän tehtäviä pyritään tiivistämään seuraavalle toimintakaudelle. Ohjausryhmän jäsenistöön uudelle toimikaudelle kutsutaan osallistujia hyvinvointialueilta YTA-tasoisesti eri HV-alueilta.

Uuden toimikauden luonnostelu on tarkasteltavissa tämän muistion liitteenä olevan esityksen sivulla 7. Aihe-ehdotuksissa korostui edellisestä toimikaudesta poiketen kansainväliset teemat sekä laatuun liittyvät asiat.

Yhteenveto tai päätökset:

Uuden ohjausryhmän asettamista edistetään alkuvuonna 2024. Useille aiemman ryhmän jäsenten organisaatioille lähetetään nimeämispyyntöjä uuteen ohjausryhmään.

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 12.2023

5. Sote-tietojärjestelmien olennaisten vaatimusten tietosisällöt määräyksissä ja koodistojen hyödyntämisen perusvaatimukset; Juha Mykkänen THL, Pia Liljamo THL

Alustus: [Määräykset, tietosisällöt ja koodistovaatimukset.pdf](#)

Yhteenveto tai päätökset:

Juha Mykkänen totesi, että sote-tiedonhallinnan määräysluonnosten lausuntokierros on päättynyt. 1.1.2024 voimaan tulevan asiakastietolain pohjalta THL päivittää joukon valtakunnallisia sote-tiedonhallinnan määräyksiä. Kommenttien läpikäynti menee ensi vuoden puolelle. Kiitos kaikille kommentointikierrokselle osallistuneille. Luonnosversiot ovat saatavilla [Sote-tiedonhallinnan määräykset - THL](#) -verkkosivulla.

Pia Liljamo kertoi esiin nousseesta tarpeesta selkeyttää tietojärjestelmiin kohdistuvia sote-koodistojen hyödyntämisen perusvaatimuksia. Sote-tietojärjestelmäpalvelujen tuottajiin (tietojärjestelmätoimittajat) ja järjestelmiä käyttäviin sote-palvelunantajiin kohdistuu joukko tietojärjestelmävaatimuksia kansallisesti. Sote-koodistojen hyödyntämisen perusvaatimukset on tunnistettu yhteisiksi useiden sote-koodistojen ja luokitusten käsittelyssä. Ne sisältävät tarkempia koodistoja sekä sisältökohtaisia vaatimuksia. Tavoitteena on tietojen laadun ja hyödynnettävyyden parantaminen ja vaatimusten selkeyttäminen.

Dokumentti keskittyy sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietoja tuottaviin ja niitä käytettäviin järjestelmiin. Dokumentin tavoitteena on, että se sisältää kaikki tai useimpien koodistojen perusvaatimukset, osa rajattu pois.

Perusvaatimusten määrittelydokumentista järjestetään kommentointikierros alkuvuonna 2024.

6. Koodistopalvelun, luokitusvalmistelujen ja sanastopäivitysten ajankohtaista, Pia Liljamo THL

Alustus: [Ajankohtaista koodistopalvelusta 12122023.pdf](#)

Koodistopalvelu ajankohtaiset asiat on esitetty tämän muistion liitteenä olevassa esityksessä.

7. Muut asiat

THL järjestää [SNOMED CT 2023 seminaarin](#) 14.12.2023 klo 12-16, ilmoittautuminen paikan päälle 11.12. mennessä tai etösallistuminen.

Tulevien kokousten alustavia aihe-ehdotuksia. Lisää ehdotuksia otetaan vastaan.

Sote-tietoarkkitehtuurin ohjausryhmä
HD

12. 12.2023

- Terveystietojärjestelmän backlog
- Sote-yhteinen tietorakenne toimintakyvystä
- Toisilain tilanne
- Asiakastietolakiin perustuvien THL määräysten uudistaminen + tietorakenteet
- Lääketietovaranto on yksi iso seurattava ensi kaudelle, jos STM päättää aloittaa toteutuksen.

8. Seuraavan kokouksen ajankohta ja kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja totesi, että tämä oli toimikauden viimeinen kokous ja kiitti ryhmän osallistujia lämpimästi kuluneen toimikauden työskentelystä ja aktiivisuudesta.

Toiveita uuden toimikauden asettamiseen liittyen voi toimittaa puheenjohtajistolle vielä vuoden loppuun saakka. Vuoden 2024 alussa lähetetään kutsut uudelle toimikaudelle sekä uuden toimikauden ensimmäiseen kokoukseen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:54